

Череп Алла,
доктор економічних наук, професор,
декан факультету економіки,
Заслужений діяч науки і техніки України,
Академік наук вищої освіти України,
Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)
Žaneta Simanavičienė, prof. habil.dr.,
Mykolo Romerio universitetas I Mykolas Romeris University I
(Vilnius, Lithuania)

ПЕРЕДОВІ КРАЇНИ В ОЧІКУВАННІ НОВОГО «ЕКОНОМІЧНОГО ДИВА» В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО СВІТУ

Актуальність теми дослідження в тому, що незабаром розподіл сил на світовій арені може суттєво змінитися. Які країни стануть справді проривними і зростатимуть найшвидше? Чию економіку вважатимуть зразком для наслідування? Які шанси міжнародних гравців на реальний економічний успіх і чого чекати Україні? Тому слід проаналізувати особливості економіки, новітньої історії та культури головних регіонів світу (охопити по можливості хоч деякі), оцінюючи можливості різних держав стати новими лідерами. Якщо озиратися назад, то найтриваліший період, на якому можна побачити чіткі та інформативні закономірності глобального економічного циклу, становить близько 10 років. Нині ми переживаємо дуже показовий момент. Після Другої світової війни перші роки кожного десятиріччя знаменували великий поворот у розвитку світової економіки і ринків. З 1950-го кожне десятиліття починалося глобальною одержимістю якоюсь великою ідеєю якимось новим чинником, що мав змінити форму світової економіки і генерувати величезні прибутки. 1970 року такою манією були «швидкі акції» найбільших американських компаній на зразок «Діснея», 1980 це були природні ресурси, від золота до нафти. У 1990-му – Японія, 2000 –го – Кремнієва долина. Манією цього десятиліття стала віра у великі нові економіки, якщо точніше - у те, що Китай, Індія, Бразилія і далі зростатимуть дуже високими і дуже схожими темпами, сформованими протягом попереднього десятиліття Манія нових економік розпочалася з Китаю, який упродовж двох десятиліть зростав швидко, але нерівномірно – від 4 до 12 % на рік. Потім 1998 року Китай почав зростати на 8 і більше відсотків щороку, яке стало залізним законом китайської економіки. Починаючи з 2003 року, який став досі недооціненим поворотним пунктом у світовому розвитку, удача раптом поширилася на всі країни, що розвиваються. Середній показник зростання ВВП для цих країн майже подвоївся, з 3,6% у попередні два десятиліття до 6%, при цьому майже не

залишалося нових економік, у яких би не відзначалося таке зростання. На піку 2007 року тільки у трьох країнах світу із 183 не спостерігалось зростання, економіки 109 країн зростали швидше за 5% на рік, тоді як у попередні два десятиліття таких було в середньому 50. На хвилі зростання одна країна за одною швидко проходили шлях, який раніше був тяжким. Трьома аутсайдерами були хронічні кризові економіки на зразок Зімбабве. Це був найбільш швидкий і всеохопний ривок економічного зростання, який коли –небудь бачив світ і який, імовірно, він вже не побачить. Ще більш дивно те, що піднесення нових економік супроводжується повсюдним зниженням інфляції і кількість країн, що подолали інфляцію зросла з шістнадцяти 1980 року до ста трьох 2006 року. Це був хор усіх країн, що оспівував історію стійкого і швидкого успіху, що всі нові економіки досягли таких успіхів, як Китай. Ця ілюзія значною мірою тримається і сьогодні, що пояснюється економічним бумом. Гордитися своїми успіхами стало нормою для всіх нових економік, зрештою, скорочення державних боргів слугувало ознакою реального поступу [1,с.14-15]. Раніше рецесії вважалися природною частиною економічного циклу – неминучою, а новий погляд почав закріплюватися в «досконалій економіці» 1990-х років – з боротьби з інфляцією і згладжування перепадів економічного циклу на проектуванням і забезпечення Розпочався етап дешевих кредитів і значна частина держав виграла за рахунок цього зростання. У 1990-рр. 2% країн, що розвиваються, забезпечувалося сумарними іноземними приватними коштами. 2007 року цей показник злетів до 9%, нині цей борговий картковий будиночок падає, ставши жертвою Великої рецесії. Очікується, що протягом поточного десятиліття зростання реального ВВП багатьох країн скоротиться на цілий процент, до близько 2-2,5% у США і 1-1,5% в Європі та Японії. Фундаментальні закони економічного зростання вже тягнуть Китай, Бразилію та інші великі економіки назад. Китай та чимало інших нових економік (хоча і не всі) реалізують експортно орієнтовану модель зростання, якої у попередні десятиліття дотримувалися Японія, Південна Корея і Тайвань. Усі ці стрімкі економіки почали уповільнюватися з 9-10% зростання до десь 5-6%, коли доходи на душу населення наблизилися до середнього рівня. Така ж ситуація відбувалася в Японії, Кореї і Тайвані. У всіх випадках була «структурна інфляція» - раптове наростання вимог підвищення заробітку з боку працівників. Поняття «нові економіки» охоплює різного рівня розвитку БРАЗИЛІЯ, Мексика, Туреччина, у яких доходи на душу населення перевищують 10 тисяч доларів. Однак високі доходи населення не обов'язково означають технологічну потужність Після того як на початку 1980-рр. Ден Сяопін розпочав ринкові експерименти, Китай кожні 4-5 років впроваджував ту чи іншу велику реформу, і з кожною з них пов'язується ривок в економічному розвитку, - але зараз ці можливості вичерпались. У період з 1950 року тільки близько третини країн були

здатними підтримувати економічне зростання на рівні 5% на рік упродовж 10 років. Менш ніж чверть робили це протягом 20-ти років; тільки десята частина - три десятиліття. Лише 6 країн підтримували високі темпи зростання протягом 40 років, і тільки 2 – протягом 50 років. Якщо брати останні 10 років, за винятком Китаю та Індії їх, усі інші країни, яким вдалося зберегти зростання на рівні 5%, були новачками у цьому списку - від Анголи до Танзанії й від Вірменії до Таджикистану.

Висновки. Економічні результати нових економік протягом десятиліть залишаються ненадійними. Їм вдається зберегти імпульс сталого розвитку, або вони почали втрачати темпи після виходу на середні показники доходів населення.

Потрібно також звертати увагу на режим, що панує в країні, на те, яким у даний момент є поєднання ключових економічних і політичних чинників, чи ведуть вони до економічного зростання, і якщо так, то з якою швидкістю.

Великі шанси стати проривними економіками мають Індонезія, Філіппіни, Туреччина, Таїланд, Індія, Південна Корея, Польща, Чеська Республіка, Нігерія, Шрі-Ланка.

Протягом останніх десятиліть найбільш успішними країнами були ті, що мали змогу користуватися зростанням цін на сировину. Для багатих сировинних економік смуга удач добігла кінця із закінченням сировинного суперциклу. Серед розвинутих країн світу статусу проривних, імовірно, набудуть США і Німеччина - з-поміж найбільших країн – та Іспанія й Ірландія – з країн другого ешелону. Після нестримного кредитування останнього десятиліття, якому завдячують підйомом усі країни, настає нова доба - доба помірною нерівномірною зростання з набагато більшими розривами у результатах діяльності між конкурентними економіками і ринками.

Список використаних джерел

1. Майкл Спенс. Нова конвергенція. Майбутнє економічного зростання в багатозаровому світі. К.: Темпора, 2017. 352 с.
2. Шарма Ручір. Передові країни. В очікуванні нового «економічного дива». Київ: Наш формат. 2018. 296 с.
3. Cherep A.V., Cherep O.H., Krylov D.V. and Voronkova V. H Methodological approach to the redistribution of investment projects within a company According to formal criteria // Financial and credit activity-problems of theory and practice. Volume 28, Issue 1. 2019.P. 256-263.
4. Cherep O., Voronkova V., Lyshchenko E., Nikitenko V. Improving the classification of strategy of innovative activity of the enterprise // Machines, technologies, materials. MTM. International journal for science technics and innovation for the industry. Bulgaria. Sofua 2019. Published by Scienific technical Union of Union of Mechanical Engineering Issue 7. P.318-320. P.318-320. Режим доступу: <https://stumejournals.com/journals/mtm/2019/7/318.full.pdf>